

Lenka Hrbková (2016): *Understanding Policy Attitudes: Effects of Affective Source Cues on Political Reasoning*

Brno: MUNI Press. 173 s.
ISBN 978-80-210-8056-0.

Acta Fakulty filozofické
Západočeské univerzity v Plzni
2019, Vol. 11 (1), 92–93
<http://ff.zcu.cz/research/edici-cinnost/acta/>
ISSN 2336-6346

Lenka Hrbková se v knižní podobě své disertační práce snaží ověřit některé předpoklady ohledně vztahu mezi rozhodováním voličů a jejich postoji vůči politickým stranám a jejich leaderům v České republice. Práce tak svou povahou spadá do velmi specifického pole mezi „tradiční“ komparativní politologií a politickou psychologií. Z metodologického hlediska jde o studii, která využívá klasický a v prostředí sociálních věd málo častý experiment, protože se soustředí na práci s respondenty pocházejícími z řad studentů FSS MUNI. Již tato úvodní a vpravdě stručná charakteristika jasně ukazuje několik klíčových rysů celé práce, jež si zaslouží bližší rozebrání.

Vzhledem k orientaci na pole, které kombinuje politologii s psychologií, a zvolené metodě je zjevné, že jde o práci, která je v prostředí české politologie velmi inovativní. Dlouhodobým nedostatkem „české politologie“ je totiž její orientace na několik málo stále se opakujících témat a převaha deskripce nad sofistikovanějšími metodami. Práce, která se z této zaběhlé praxe snaží vykročit, by tak přirozeně měla být v hledáčku většiny čtenářů domácí odborné produkce. Je však dobře, že se autorka nechce omezit pouze na domácí publikum a svou práci rovnou předkládá do angličtiny, čímž jistě výrazně zvyšuje velikost publika, které se snaží oslovit. Poněkud nepochopitelně však dosud její práce v domácích odborných kruzích příliš nerezonovala, čehož smutným důkazem je i to, že tato recenze vzniká více než dva roky po vydání, a stále je první.

Struktura knihy je logická a přehledná. Autorka svou práci předkládá v šesti kapitolách (včetně závěru), které čtenáře srozumitelně uvedou do zkoumané problematiky, představí hlavní teoretická a metodologická východiska, způsob výzkumu a získané výsledky. V tomto směru je třeba si uvědomit, že úkol, který stál před autorkou, nebyl vůbec lehký. V první řadě se totiž musela vypořádat s tím, že je první politoložkou, která podobnou práci v domácím prostředí zpracovává. Rovněž je možné, že se autorka setká s řadou kritiky, která by ve vztahu ke zvolené výzkumné perspektivě mohla od domácích odborníků vyvstat. To se týká jak experimentálního přístupu, tak i oblasti odborné literatury, již autorka svou prací rozvíjí. V tomto směru se však nelze zbavit dojmu, že je autorka místy až moc defensivní, a text v řadě míst působí, jako by se bála více se postavit za svá zjištění. Jakkoliv je tento přístup čtenářsky, lidsky, a hlavně vědecky velmi sympatický, myslím si, že místy není vhodný. Práce pak může na čtenáře působit daleko horším dojmem, a autorka tak zbytečně devaluje výsledky své dlouhodobé práce.

V tomto směru se mi velmi líbí už samotný výzkumný záměr, tedy ověřit v USA vzniklá zjištění v prostředí České republiky. Jak totiž autorka na řadě míst zdůrazňuje, je limitem výzkumu politických postojů to, že je až příliš „americký“, a studií z jiných demokracií je jako šafránu. Politická realita České republiky je pak vzhledem k odlišné podobě stranického systému natolik odlišná, že téma celého výzkumu vypadá nebyvale slibně a zajímavě od samého za-

čátku. S ohledem na to je pak obrovská škoda, že se autorka téměř nijak nesnaží porovnat své závěry se zjištěními ze studií, ze kterých vychází. Rozumím jejímu ostychu, který pramení z výborného citu pro vědeckou sebereflexi a odkaz na problematičnost externí validity, ale pro čtenáře by to jistě bylo velmi zajímavé. Podobně tak v závěru varuje před větším zobecněním na úroveň České republiky. Pokud však ve druhé kapitole své knihy uvádí, že výzkum na studentech politologie je v USA běžnou normou, a sama podle všech dostupných informací postupovala metodologicky obdobně, domnívám se, že by se o nějaké zobecnění pokusit mohla.

Když jsem již zmínil velmi vyvinutý cit pro vědeckou sebereflexi, rád bych ocenil i vysokou míru transparentnosti celé práce. Autorka velmi podrobně představuje čtenáři všechny informace nutné k tomu, aby si mohl udělat dobrý obrázek o výzkumech, které psaní této práce předcházely. Z textu je patrné, že byl psán výzkumníci, která bezesbytku prokázala své schopnosti a talent k vědecké práci, a určitě bude zajímavé sledovat, jak se dále bude její

vědecká kariéra vyvíjet. Z předložené práce je totiž patrné, že ji sama autorka chápe jako vpravdě úvodní příspěvek do celé problematiky, a nabízí hned několik cest, jak v jejím výzkumu pokračovat.

V součtu je tedy možné říci, že jde o zajímavou práci vyzrálé autorky, kterou by si měla alespoň „prolistovat“ většina kolegů. Práce rozhodně může sloužit jako odrazový můstek pro další výzkumy a je velmi slibnou branou do podobných sofistikovanějších výzkumů. Zároveň je však třeba zmínit jasný nedostatek, kterým je absence jasnějších závěrů a důsledků pro praxi, což pravděpodobně zabrání většímu rozšíření celé práce mezi širší (odbornou) veřejnost. To je jistě škoda, protože jde o nebývale zajímavé téma, a recenzovaná kniha jasně dokládá, že Lenka Hrbková je výzkumníci, která rozhodně má co říci k probíhajícímu dění v České republice.

Jaroslav Bílek
Univerzita Hradec Králové
jaroslav.bilek@uhk.cz